

VLAAMSE *R*EGULATOR VOOR DE MEDIA

KAMER VOOR ONPARTIJDIGHEID EN
BESCHERMING VAN MINDERJARIGEN

ZAAK VAN

GERDA VAN STEENBERGE t. NV SBS BELGIUM

(dossier nr. KL2008/0421)

BESLISSING
nr. 2008/020

26 februari 2008

In de zaak van Gerda Van Steenberge tegen NV SBS Belgium,

De Vlaamse Regulator voor de Media (kamer voor onpartijdigheid en bescherming minderjarigen), samengesteld uit:

Dhr K. RIMANQUE, *voorzitter*,
Dhr J. KAMOEN, *ondervoorzitter*,
Dhr H. BLOEMEN,
Mevr D. DE POOT,
Mevr L. D'HAENENS,
Mevr F. FIERS,
Dhr L. HELLIN,
Mevr B. NIELANDT,
Dhr M. VAN NIEUWENBORGH,
Dhr D. VOORHOOF, *leden*,

en Mevr M. VAN LOKEREN, *griffier*,

Na beraadslaging op 26 februari 2008,
Neemt op dezelfde datum de volgende beslissing:

Feiten en procedure

1. Met een aangetekende brief van 22 januari 2008 dient mevrouw VAN STEENBERGE, moeder van drie kinderen en Vlaams Volksvertegenwoordiger, wonende Opaaiem 15 te 9420 Erpe-Mere, een klacht in tegen NV SBS Belgium (hierna: SBS), waarvan de maatschappelijke zetel gevestigd is aan de Fabrieksstraat 55 te 1930 Zaventem.

De klacht heeft betrekking op seksueel getinte boodschappen op de teletekstpagina's bij het omroepprogramma VT4 op 16 en 23 januari 2008. Klaagster voert aan dat de teletekstpagina's expliciete boodschappen bevatten die dagelijks en ook overdag te bekijken zijn, zoals: "Tieners, je mag met ze doen wat je wilt", "Spannende groepsseks", "Gratis seks bij jou in de buurt", enz.

De teletekstpagina's bevatten ook verwijzingen naar websites op het Internet. De klaagster voert aan dat de websites zeer harde porno bevatten die zonder codes of betaling te bekijken is. Volgens de klaagster brengen de teletekstpagina's door deze verwijzingen kinderen en tieners in aanraking met harde porno.

Verder beklagt mevrouw VAN STEENBERGE zich erover dat de teletekstpagina's seksfilmpjes aanbieden die gratis of tegen betaling kunnen worden gedownload op een GSM.

2. Met een brief van 11 februari 2008 heeft SBS gereageerd op de voornoemde klacht.

3. Klaagster en SBS zijn rechtsgeldig en aangetekend uitgenodigd voor de hoorzitting van 26 februari 2008.

4. De partijen worden op 26 februari 2008 om 18.30 uur gehoord door de Kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen van de Vlaamse Regulator voor de Media: de klaagster in eigen persoon, bijgestaan door haar raadsman, Meester Bart SIFFERT en SBS bij monde van mevrouw Alexandra OLBRECHTS, juridisch medewerker van SBS.

Over de bevoegdheid van de Kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen

5. In de klacht wordt o.m. verwezen naar artikel 98, 8°, van het Mediadecreet dat bepaalt: *De reclame en telewinkelen mogen niet strijdig zijn met de code voor reclame, telewinkelen en sponsoring, bedoeld in artikel 111.* SBS wijst op de onbevoegdheid van de Kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen om de nakoming van die bepaling te beoordelen.

6. SBS betwist ook de bevoegdheid van de Kamer het op televisie vertoonde materiaal te beoordelen op grond van artikel 96, § 1, van het Mediadecreet, omdat teletekst geen programma's zouden zijn in de zin van die bepaling.

SBS wijst erop dat de Europese regelgever teletekstdiensten uitdrukkelijk uit de werkingssfeer van de richtlijn 'Televisie zonder Grenzen', zoals recent verder uitgewerkt in de richtlijn 'Audiovisuele Mediadiensten'¹, heeft willen weren. Rechtsoverweging 22 van de richtlijn 'Audiovisuele Mediadiensten' bepaalt: *“Voor de toepassing van deze richtlijn verwijst de term “audiovisueel” naar bewegende beelden met of zonder geluid, waardoor deze wel betrekking heeft op stomme films, maar niet op de*

¹ Richtlijn 2007/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2007 tot wijziging van de Richtlijn 89/552/EEG van de Raad betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake de uitoefening van televisieomroepactiviteiten, *Pb. L.* 18 december 2007, afl. 332, 27.

doorgifte van geluid of radiodiensten. Terwijl het hoofddoel van audiovisuele mediadienst het aanbieden van programma's is, bestrijkt de definitie van een dergelijke dienst ook op tekst gebaseerde inhoud die deze programma's vergezelt, zoals ondertitelingsdiensten en elektronische programmagidsen. Autonome op tekst gebaseerde diensten dienen niet te vallen binnen de werkingssfeer van deze richtlijn, die de vrijheid van de lidstaten om bedoelde diensten overeenkomstig het Verdrag op nationaal niveau regelen, onverlet laat."

In tegenstelling tot ondertiteling *vergezellen* de kwestieuze teletekstdiensten niet de programma's van VT4. De richtlijn 'Audiovisuele Mediadiensten' zou nochtans zijn ingegeven vanuit de bekommernis tot de creatie van een ruimer toepassingsgebied dat niet slechts beperkt is tot televisieomroepactiviteiten maar zich richt tot alle audiovisuele mediadiensten. Het is opvallend dat een richtlijn die een ruimer veld wil bestrijken dan zijn voorganger (de richtlijn 'Televisie zonder Grenzen') teletekst nog steeds uitsluit van het toepassingsgebied.

Teletekst wordt nergens aangekondigd als een programma. Er wordt ook een actie verwacht van de kijker om teletekst te bekijken. Je hoort dan het geluid van het programma waar je naar kijkt terwijl je de teletekstpagina's opent, er is geen enkel verband tussen geluid en beeld op dat moment.

Beoordeling

7. Ter zitting heeft de klaagster afstand gedaan van dit onderdeel van haar klacht dat betrekking heeft op artikel 98, 8°, van het Mediadecreet. Dit middel van onbevoegdheid is daarom zonder voorwerp.

8. Anders dan SBS beweert kan uit de hierboven vermelde Europese richtlijn niet worden besloten dat de teletekst van de televisieomroepen geen programma's zijn in de zin van het Mediadecreet. Uit de omstandigheid dat ze niet onder de werkingssfeer van de Europese richtlijnen betreffende de televisie vallen, kan niet worden afgeleid dat ze de Lidstaten zouden verhinderen daaromtrent regels te stellen. De door SBS aangehaalde rechtsoverweging beklemtoont integendeel hun vrijheid om bedoelde diensten overeenkomstig het Verdrag op nationaal niveau te regelen.

Artikel 2, 10°, van het Mediadecreet geeft in een normatieve context de meest ruime betekenis aan het begrip programma door alle signalen, onder welke vorm ook, onder de werkingssfeer van dit begrip te brengen, op voorwaarde dat ze onder een afzonderlijke titel door een omroep worden aangeboden. Dit wordt ook bevestigd door artikel 2, 4°, van het Mediadecreet dat televisieomroep als volgt omschrijft: een omroep die

televisieprogramma's en *andere soorten van programma's in de vorm van beelden of teksten, al dan niet van klanken vergezeld*, verzorgt.

Uit het materiaal dat SBS ter beschikking heeft gesteld blijkt overigens dat aan de voorwaarde van afzonderlijke betiteling is voldaan. Rubrieken zoals *snel sex, live sex, erotiek indexxx, angelcam, pornofoon* e.a. zijn onmiskenbaar afzonderlijke titels.

Voor de bevoegdheid van de Vlaamse Regulator voor de Media (hierna: Regulator) is het onverschillig of de omroep deze programma's produceert onder de rechtstreekse leiding van eigen diensten, dan wel heeft toevertrouwd aan een externe onderneming. Het enkele feit dat ze toegankelijk zijn op de frequenties en de kanalen van de omroep geldt als een onweerlegbaar vermoeden van zijn eindverantwoordelijkheid voor wat te zien is op het scherm.

Tenslotte kan nog worden opgemerkt dat het weren van teletekst uit de werkingssfeer van artikel 96, §§ 1 en 2 en artikel 111*bis*, van het Mediadecreet tot gevolg zou hebben dat de televisieomroepen een vrijbrief zou zijn gegeven om op hun teletekstrubrieken deze beperkende regels te overtreden. Dit strookt niet met de algemene economie van het Mediadecreet.

Om die redenen is de Kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen bevoegd kennis te nemen van de klacht, voor zover zij steunt op artikel 96, § 1, van het Mediadecreet.

Over de ontvankelijkheid van de klacht

9. In de memorie betwist SBS de ontvankelijkheid van de klacht, wegens het beweerde gebrek aan belang van de klaagster.

10. Volgens SBS bepaalt artikel 170, § 3, van het Mediadecreet dat diegene die een klacht indient blijf moet geven van een belang, op straffe van onontvankelijkheid.

In haar klacht specificceert de klaagster op geen enkele wijze haar belang of hoedanigheid. De klaagster voert enkel aan dat zij "als belanghebbende moeder van drie kinderen...klacht [indient]."

De louter subjectieve vaststelling/gegeven van de klaagster die meent dat de belangen van haar kinderen geschaad zijn impliceert niet dat zij beschikt over het vereiste belang of benadeling om een klacht geldig in te dienen.

Klaagster laat immers na haar hoedanigheid te specificeren, geeft niet aan welke leeftijd haar kinderen hebben bereikt en toont evenmin welke concrete benadeling haar kinderen hebben ondervonden uit de teletekstberichten.

11. SBS beweert dat de klacht zich bovendien manifesteert als een verdoken “politieke” actie.

De klaagster heeft aangaande “seksueel getinte datingberichten op de teletekst van sommige televisieomroepen” op 17 januari 2008 een parlementaire vraag gesteld aan de heer BOURGEOIS, Vlaams minister Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme.

De klaagster wou met andere woorden een maatschappelijk fenomeen in het parlement aan bod laten komen. Het is op aanmoediging van de minister van Media dat zij vervolgens klacht heeft ingediend bij de Regulator.

12. Aangezien de klacht van mevrouw VAN STEENBERGE een verdoken politiek karakter heeft, geeft zij geen blijk van het vereiste voldoende belang zoals bepaald in artikel 170, § 3, van het Mediadecreet.

Het politieke karakter wordt aangetoond en versterkt door het feit dat de klacht bij de Regulator door mevrouw VAN STEENBERGE werd ingediend op het briefhoofd van het Vlaams Parlement. Bovendien ondertekent de klaagster de klacht met “Gerda Van Steenberge, Vlaams volksvertegenwoordiger”.

Volgens SBS heeft de klaagster derhalve haar klacht bij de Regulator ingediend in de hoedanigheid van Vlaams Parlements lid en niet als particulier. Dit blijkt ook uit de algemeenheid van haar klacht waarbij hele stukken van de parlementaire vraag zijn overgenomen.

Beoordeling

13. Het feit dat een klager bij de ondertekening van zijn klacht gewag maakt van een hoedanigheid of een beroep, waaruit het rechtens vereiste belang niet blijkt, heeft niet tot gevolg dat aan die vereiste van ontvankelijkheid niet is voldaan, wanneer in hoofdorde een andere hoedanigheid wordt vermeld die een belang bij de klacht kan aantonen. Klaagster vangt haar klachtbrief aan met de woorden: *Als belanghebbende moeder van drie kinderen*. Ter zitting heeft zij het bewijs geleverd de moeder te zijn van drie minderjarige kinderen.

Conform artikel 170, § 3, van het Mediadecreet is voldoende dat de klager blijk moet geven dat er een duidelijk verband bestaat tussen de hoedanigheid van de klager en het nagestreefd doel.

Artikel 22*bis* van de Grondwet bepaalt dat elk kind recht heeft op eerbiediging van zijn morele, lichamelijke, geestelijke en seksuele integriteit.

Dit artikel beoogt de bescherming van kinderen tegen elke aanslag op hun integriteit die hun ontwikkeling naar volwassenheid ernstig kan verstoren of die schade met zich kan meebrengen wegens hun bijzondere kwetsbaarheid.

Naast de verplichting van de overheid om het kader te scheppen waarbinnen deze rechten geëerbiedigd worden, is het in eerste instantie een positieve plicht van de ouders over deze rechten van het kind te waken. Zij vertegenwoordigen bovendien rechtsgeldig de belangen van hun kinderen. De ouders hebben dan ook een persoonlijk en rechtstreeks belang bij de bescherming van de grondwettelijke gewaarborgde rechten van hun kinderen (beslissing nr. 2007/16 van 3 april 2007 van de Regulator).

Over de gegrondheid van de klacht

14. SBS betwist de gegrondheid niet maar verzoekt rekening te houden met de omstandigheid dat, naar aanleiding van de oproep van de minister in het Vlaams Parlement, de datingberichten op de startpagina van teletekst werden verwijderd.

Beoordeling

15. Voor de beoordeling ten gronde dient de toetsing te gebeuren op basis van de bepaling van artikel 96, § 1, tweede en derde lid, van het Mediadecreet.

Vooreerst dient vastgesteld te worden dat de titels (zie hierboven) met de eraan gekoppelde informatie, voor iedereen leesbaar zijn. Er is geen filter en er worden geen technische maatregelen genomen om minderjarigen af te schermen van deze informatie.

Bovendien staan deze titels en de eraan gekoppelde informatie niet onder één rubriek maar verspreid over het volledige teletekstaanbod en wordt de kijker er voortdurend, welke pagina hij ook raadpleegt, mee geconfronteerd. Er is evenmin een selectie op basis van tijdstip waarop de titels worden gevisualiseerd.

Minderjarigen die een normale leesvaardigheid bereiken – doorgaans tussen 10 jaar en 12 jaar – worden door het inschakelen van teletekst (bvb om het uur van een uitzending van een programma te verifiëren) op de startpagina onmiddellijk geconfronteerd met de voornoemde titels.

Vele titels en de eraan gekoppelde informatie – zoals ze ter zitting uitvoering werden geciteerd en waarvan de stukken werden voorgelegd – hebben onbetwistbaar een expliciet seksueel karakter.

De omstandigheid dat er geen filter wordt voorzien, en dat deze titel met de eraan gekoppelde informatie bovendien op iedere teletekstpagina is terug te vinden, heeft tot gevolg dat niet gewaarborgd is dat minderjarigen – en ook jonge minderjarigen – deze informatie normaliter niet kunnen zien.

Deze vaststelling leidt tot de vraag of de inhoud van het programma – zoals hiervoor omschreven – schade kan toebrengen aan de lichamelijke, geestelijke of zedelijke ontwikkeling van de minderjarige.

Voorheen werd reeds vastgesteld dat wat het gebruik van de taal betreft, de kinderen jonger dan 12 jaar doorgaans nog weinig begrip hebben van de betekenis van seksuele termen. Er kan aangenomen worden dat de tijdelijke blootstelling aan deze termen voor deze jongere kinderen niet onmiddellijk een schadelijk effect heeft, mede omdat zij deze begrippen nog niet kunnen inpassen in hun algemene kennis over lichaam en gezondheid (zie beslissing nr. 2007/016 van 3 april 2007 van de Regulator).

Dit is evenwel anders met kinderen vanaf 12 jaar – maar dat zijn ook minderjarigen die bovendien volop in seksuele ontwikkeling zijn – omdat zij langzamerhand wel deze terminologie begrijpen maar daarom nog niet steeds de verstrekte informatie kunnen plaatsen of vatten.

Net zoals alle andere processen, is de ontwikkeling van de seksualiteit leeftijdsgebonden en het is daarom erg belangrijk dat de informatie die wordt verstrekt ook leeftijd- en ontwikkelingsadequaat is.

Het staat buiten iedere discussie dat bepaalde voornoemde informatie, die zonder filter wordt aangeboden, ook voor jonge adolescenten niet leeftijd- en ontwikkelingspassend is. Immers, bepaalde seksueel getinte aanbiedingen en seksuele handelingen worden als normaal voorgesteld en seksuele beleving wordt gebanaliseerd.

Alleen al de confrontatie met de overvloed aan seksuele diensten tegen betaling, kan bij de onervaren minderjarige de indruk wekken dat dit, net zoals de sportuitslagen, de lotto of het weerbericht, behoort tot de normale zaken van het dagelijks leven.

Deze leeftijdsinadequate boodschappen kunnen aldus de ontwikkeling van gezonde emotionele relaties negatief beïnvloeden omdat een vertekend beeld wordt gegeven van seksualiteit en een normale seksuele beleving.

Om een inbreuk op artikel 96, § 1, tweede lid, van het Mediadecreet vast te stellen, is het voldoende dat er aangetoond wordt dat het programma schade kan toebrengen aan de fysieke, mentale of zedelijke ontwikkeling van minderjarige. De voorgaande analyse toont dit aan. De voornoemde boodschappen die zonder filter en op eender welk tijdstip ter beschikking worden gesteld, zijn van die aard dat het voor sommige minderjarigen leeftijd- en ontwikkelingsinadequaataat is en zij aldus de normale ontwikkeling kunnen verstoren.

De Kamer neemt akte van het voornemen van SBS herhaling van deze overtreding in de toekomst te voorkomen. Dit doet echter geen afbreuk aan de voornoemde vaststelling met betrekking tot de uitzendingen op 16 en 23 januari 2008.

OM DEZE REDENEN, DE VLAAMSE REGULATOR VOOR DE MEDIA

Verklaart de klacht van mevrouw Gerda Van Steenberge ontvankelijk en gegrond.

Legt aan SBS Belgium NV de in artikel 176*bis*, § 1, 1°, van het Mediadecreet bepaalde sanctie van waarschuwing op.

Aldus uitgesproken te Brussel, op 26 februari 2008.

M. VAN LOKEREN
griffier

K. RIMANQUE
voorzitter

<p>Tegen deze beslissing kan beroep tot nietigverklaring worden aangetekend bij de Raad van State. Dat beroep moet worden ingesteld bij aangetekende brief binnen zestig dagen na de kennisgeving, overeenkomstig de bepalingen van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het besluit van de regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.</p>
